

Tahap Penggunaan Strategi Pembelajaran Bahasa Melayu Dalam Kalangan Pelajar Universiti di China

Li Yan

549951787@qq.com

Universiti Malaysia Kelantan

Kamarulzaman Bin Abdul Ghani

kamarulzaman@umk.edu.my

Universiti Malaysia Kelantan

Nordiana binti Ab. Jabar

nordiana.aj@umk.edu.my

Universiti Malaysia Kelantan

ABSTRAK

Bahasa Melayu telah digunakan secara meluas ke negara China sejak Dinasti Ming. Kini semakin banyak universiti di China telah menawarkan kursus bahasa Melayu (BM) sebagai mata pelajaran dan pelajar China mengalami masalah penguasaan dalam pembelajaran BM. Oleh itu menyiasatkan satu set strategi pembelajaran bahasa bagi pelajar adalah penting bagi pelajar China. Sehubungan itu, kajian ini dijalankan bertujuan untuk menganalisis tahap penggunaan strategi pembelajaran bahasa Melayu (SPBM) yang digunakan oleh pelajar China ketika mempelajari bahasa Melayu (BM) dari segi strategi memori, kognitif, tampungan, metakognitif, afektif dan sosial secara keseluruhan. Strategi pembelajaran bahasa pula dianalisis berdasarkan kerangka teoritikal Oxford yang membahagikan strategi kepada 6 kategori utama, iaitu strategi memori, kognitif, tampungan, metakognitif, afektif dan sosial. Sehubungan itu reka bentuk kajian ini bersifat kuantitatif melalui kaedah tinjauan dengan menggunakan soal selidik yang telah diadaptasi dan diterjemah ke dalam dua versi, iaitu Bahasa Melayu dan Bahasa Mandarin. Seramai 80 orang pelajar yang mengambil bahasa Melayu dari Universiti etnik-etnik Yunnan telah dipilih sebagai responden kajian. Hasil dapatan kajian ini menunjukkan bahawa strategi metakognitif merupakan tahap penggunaan strategi yang paling tinggi digunakan bagi pelajar China ketika mempelajari bahasa Melayu. Ini menunjukkan pelajar China lebih kerap menggunakan strategi metakognitif dalam pembelajaran bahasa Melayu dan hasil ini juga mencerminkan pelajar China lebih berautonomi dalam pembelajaran bahasa Melayu. Dapatan ini sedikit sebanyak membantu para pelajar, pengajar bahasa Melayu dalam meningkat kualiti pendidikan bahasa Melayu di China.

Kata Kunci: strategi pembelajaran bahasa; kekerapan; Bahasa Melayu; pelajar China; penggunaan strategi bahasa.

The Level of Usage of Malay Language Learning Strategies Among Students in Chinese Universities

Abstract

The Malay language has been widely used in China since the Ming Dynasty. Now more and more universities in China have offered Malay language courses as a main subject and Chinese students are facing proficiency problems in learning Malay language. Therefore investigating a set of language learning strategies for students is important for Chinese students. As such, the purpose of this paper is to examine the frequency of use of the Malay language learning strategies used by Chinese students when learning Malay in terms of memory, cognitive, compensation, meta-cognitive, affective and social strategies. Oxford's strategies classification will be practiced in this study. This study will analyze based on the theoretical framework of Oxford which divides strategies into 6 main categories, namely memory, cognitive, compensation, metacognitive, affective and social strategies. A total of 80 students taking Malay language courses of Yunnan Minzu University has been selected as respondents. This study are using the quantitative method which adapted from established questionnaire and was translated into Malay and Chinese. The findings of this study indicate that metacognitive strategy is the strategy most commonly used for Chinese students when learning Malay and these results also reflect Chinese students more consciously in Malay language learning. This finding is somewhat aided by Malay language students and Malay language education in China.

Keywords: language learning strategies; frequency; Malay; Chinese students; learning strategies uses.

PENGENALAN

Bahasa Melayu merupakan bahasa kebangsaan Malaysia, Indonesia, Brunei dan Singapura. Perdana Menteri Datuk Seri Najib Razak berkata bahasa Melayu telah diangkat sebagai bahasa kelima terbesar di dunia, dengan lebih 300 juta orang penutur. Pembelajaran bahasa Melayu bersejarah lama di China sejak Dinasti Ming, apabila zaman Ming menubuhkan jabatan bahasa asing yang turut merangkumi bahasa Melayu (Peng, 2018). Selepas terbentuknya Republik Rakyat China pada tahun 1949, kerajaan China amat mengutamakan hubungan dengan negara-negara Asia-Afrika dan juga menitikberatkan bahasa kebangsaan negara tersebut, kerana bahasa jiwa bangsa. Kerajaan China amat mementingkan bahasa-bahasa kebangsaan yang digunakan di luar negara terutamanya di negara-negara Asia Afrika yang hampir senasib dengan Negara China iaitu negara yang pernah dijajah (Zhen, 2009). Sejarah ini membuka laluan kepada penubuhan Jurusan Bahasa Melayu di Beijing Foreign Studies University (BFSU) yang bermula pada tahun 1961.

Berikutan tersebut, beberapa buah universiti lain turut menubuhkan Jurusan Bahasa Melayu di China. Menurut Sariyan (2020), setakat tahun 2020, bahasa Melayu diajar di banyak buah sekolah menengah di China sebagai kursus bahasa asing atau bahasa kedua. Pada peringkat sarjana muda, sebanyak sembilan universiti menganugerahkan ijazah sarjana muda dalam Bahasa Melayu dan satu program diploma yang ditawarkan oleh kolej. Bahasa Melayu telah tersebar luas sehingga dipelajari oleh penutur dan orang asing, dan usaha ini telah menyemarakkan proses pendidikan bahasa Melayu pada peringkat antarabangsa. Oleh yang demikian, pengajian bahasa Melayu semakin menarik minat orang ramai dan tersebar luas di seluruh dunia (Bernama, 2014).

Dari aspek pendidikan, bahasa Mandarin merupakan bahasa kebangsaan atau bahasa rasmi. Bahasa Mandarin juga berperanan sebagai bahasa ibunda atau bahasa pengantar bagi penduduk China, manakala bahasa Inggeris diajarkan sebagai bahasa kedua. Bahasa-bahasa lain dalam pendidikan pula diajarkan sebagai bahasa asing. Kursus-kursus bahasa asing ditawarkan kepada para pelajar di sekolah dan pusat pengajian tinggi di China, iaitu bahasa Melayu, Laos, Myanmar, Thai dan lain-lain (Yinli, 2011). Oleh sebab itu, bahasa Melayu diajarkan sebagai bahasa asing.

PERNYATAAN MASALAH

Persekitaran bahasa sekeliling pelajar memainkan peranan yang penting bagi pelajar bahasa kedua atau ketiga. Pelajar China mengalami masalah dalam menguasai kemahiran berbahasa Melayu. Mereka tidak mampu menguasai bahasa Melayu dalam tempoh empat tahun di peringkat Universiti. Pelajar-pelajar juga kurang berpeluang untuk mempraktikkan kemahiran komunikasi bahasa di luar kelas, pembelajaran pelajar dilakukan di tempat yang didominasi oleh bahasa pertama, dan kekurangan pendedahan bahasa asing. Sebab kekurangan peluang yang mencukupi untuk pelajar mempraktikkan bahasa sasaran di dalam kelas merupakan satu sebab yang penting untuk pelajar sukar menguasai bahasa sasaran (Alrabai, 2016). Bahan juga pelajar di universiti China didapati menemui masalah dengan kekurangan dari segi kemudahan memperoleh bahan, informasi dan maklumat dalam Bahasa Melayu (Peng, 2018).

Hassan et al. (2018) menyatakan pelajar dan pengajar bahasa Melayu menemui banyak cabaran dalam pengajaran dan pembelajaran bahasa Melayu sebagai bahasa kedua atau ketiga. Menurut kajian Fong Peng (2016), bahasa Melayu sebagai bahasa kedua bagi murid-murid Cina, mereka mempunyai masalah sebutan kerana kurang membaca buku atau bahan bacaan bahasa Melayu. Murid-murid Cina kurang gemar membaca bahan bacaan atau buku bahasa Melayu kerana faktor kebudayaan, pengaruh rakan dan keluarga.

KAJIAN LITERATUR

Strategi pembelajaran merupakan cara untuk membantu seseorang berjaya menguasai pelajaran. Dalam konteks pendidikan bahasa kebangsaan, pelajar menggunakan pelbagai strategi pembelajaran bahasa (SPB) dapat membantu mereka berjaya dalam

pembelajaran bahasa (Zamri & Amin Embi, 2005). Manakala kebanyakan kajian mengenai SPB Melayu sering dilakukann di Malaysia, tidak terdapat kajian berkenaan SPB Melayu di lakukan di China. Oxford (1990) telah mengklasifikan strategi pembelajaran Bahasa (SPB) kepada enam catagori utama iaitu strategi memori, kognitif, tampungan, metakognitif, afektif dan social. Kajian-kajian awal tentang strategi pembelajaran bahasa dalam pendidikan BM seperti yang dijalankan oleh Abu Talib (1998), Mohd Nazali (1999) dan Supian (2003) menunjukkan bahawa pelajar yang berjaya dalam pelajaran bahasa Melayu menggunakan pelbagai strategi pembelajaran bahasa yang berkaitan dengan strategi kognitif dan metakognitif. Menurut dapatan kajian Zamri et al. (2014), menunjukkan bahawa strategi pembelajaran bahasa berdasarkan kemahiran bahasa dan gred banyak mempengaruhi pembelajaran Bahasa Melayu dalam kalangan pelajar warganegara asing. Pelajar warganegara asing yang memperoleh gred Bahasa Melayu yang cemerlang banyak menggunakan strategi pembelajaran bahasa, terutamanya dalam kemahiran bertutur dan membaca Bahasa Melayu. Dalam kajan Zamri et al. (2016) juga menyatakan murid kaum Cina menunjukkan sikap yang positif terhadap ke semua strategi dalam kemahiran bahasa. Dapatan kajian ini dapat dimanfaatkan oleh pelbagai pihak dengan mengambil strategi pembelajaran sebagai salah satu kaedah untuk meningkatkan penguasaan bahasa Melayu dalam kalangan bukan Melayu.

Lantaran tersebut, Penyelidikan yang banyak dijalankan lebih tertumpu kepada pembelajaran bahasa Melayu bagi pelajar asing atau pelajar kaum Cina, tidak ada kajian yang tentang strategi pembelajaran dalam kalangan pelajar China. Oleh yang demikian, kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti kekerapan penggunaan strategi pembelajaran bahasa Melayu (SPBM) yang digunakan oleh pelajar China ketika belajar bahasa Melayu dan menyisat strategi yang kerap digunakan oleh pelajar.

OBJEKTIF KAJIAN

Kajian ini bertujuan untuk mengenalpasti tahap penggunaan strategi pembelajaran bahasa Melayu (SPBM) yang digunakan oleh pelajar China ketika mempelajari bahasa Melayu. Apakah strategi pembelajaran yang kerap digunakan oleh pelajar China?

METODOLOGI KAJIAN

Tujuan kajian ini dijalankan adalah untuk menentukan tahap penggunaan strategi pembelajaran bahasa Melayu (SPBM) yang digunakan oleh pelajar China ketika mempelajari bahasa Melayu. Kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif secara deskriptif dan mengumpul data dengan soal selidik yang telah diubahsuai daripada Kamarul Shukri (2009) dalam kajian ini. Penyelidik memilih 80 orang pelajar bahasa Melayu dari Universiti Etnik-etnik Yunnan sebagai sampel kajian. Semua sampel yang dipilih merupakan pelajar Yunnan yang mempelajari Bahasa Melayu sebagai bahasa asing kerana tidak ramai pelajar yang mengambil jurusan bahasa Melayu di Universiti ini. Oleh yang demikian, pengkaji memilih semua pelajar sebagai sampel

kajian. Mereka merupakan pelajar jurusan bahasa Melayu dalam tahun satu hingga tahun ketiga. Instrumen kajian telah disahkan kepada tiga pakar bidang bahasa yang mempunyai pengalaman pendidikan bahasa melebihi 20 tahun. Nilai kebolehpercayaan instrumen adalah 0.81 bagi soal selidik ini merupakan nilai kebolehpercayaan diterima oleh para sarjana (Mohd.Majid, 1998; Sekaran, 2003)

Data dianalisis menggunakan perisian SPSS versi 25. Data dianalisis secara deskriptif. Dalam proses ini, dapat dilihat strategi yang kerap digunakan bagi pelajar China ketika mempelajari bahasa Melayu. Dalam melaporkan frekuensi penggunaan strategi, kajian ini mengamalkan interpretasi Oxford (1990) dalam meletakkan kriteria penilaian tahap penggunaan Strategi Pembelajaran Bahasa. Nilai min=1.00 hingga min=2.49 dikategorikan sebagai min tahap rendah (R), nilai min=2.5 hingga min=3.49 dikategorikan sebagai min tahap sederhana (S) dan nilai min=3.5 hingga min=5.00 dikategorikan sebagai min tahap tinggi (T).

DAPATAN KAJIAN

Dapatan kajian ini akan dibahagikan kepada enam bahagian mengikut kategori strategi pembelajaran bahasa Melayu dalam kajian. Kajian ini menggunakan analisis deskriptif melibatkan tahap min dan sisihan piawai untuk menentukan tahap strategi pembelajaran bahasa Melayu digunakan oleh pelajar China ketika mempelajari bahasa Melayu.

Tahap Penggunaan SPBM Pelajar China Secara Keseluruhan

Bahagian ini membincangkan min keseluruhan SPBM pelajar China. Min SPBM yang paling tinggi ialah strategi metakognitif (min=3.15) dan strategi yang paling rendah ialah strategi memori (min=2.90).

Purata skor min keseluruhan ialah min=3.06, iaitu berada pada tahap sederhana. Hal ini bermakna pelajar-pelajar China ini kurang menggunakan SPBM ketika mempelajari bahasa Melayu sebagai mata pelajaran di universiti China.

JADUAL 1. Min Strategi Pembelajaran Bahasa Melayu Secara Keseluruhan (N=80)

Bil.	Kategori Strategi Pembelajaran Bahasa Melayu	Min	Tahap
1	Strategi memori	2.90	S
2	Strategi kognitif	3.08	S
3	Strategi tampungan	3.14	S
4	Strategi metakognitif	3.15	S
5	Strategi afektif	2.96	S
6	Strategi social	3.10	S
Purata Skor Min		3.06	S

Tahap Penggunaan SPBM Pelajar China Mengikut Kategori Strategi Bahasa Strategi memori

Berdasarkan Jadual 2, tahap SPBM yang paling tinggi ialah strategi mengulang kaji pelajaran bahasa Melayu, iaitu nilai min=3.73 (SM5). Ini menggambarkan pelajar China kerap menggunakan strategi tersebut. Seterusnya diikuti strategi menghubungkan pengetahuan dan maklumat yang telah ketahui dengan sesuatu yang baharu dipelajari dalam bahasa Melayu, iaitu min=3.30 (SM1). Nilai min strategi pembelajaran bahasa Mealyu yang sederhana adalah pada item SM2, SM8 dan SM6. Nilai min bagi menghubungkan bunyi perkataan baharu dengan imej atau gambar bagi perkataan tersebut supaya memudahkan saya mengingatinya adalah min=2.99 (SM3). Sebaliknya, strategi yang jarang digunakan oleh pelajar China dalam mempelajari bahasa Melayu adalah merujuk melakonkan perkataan yang baharu saya pelajari dalam bentuk perbuatan untuk memudahkan saya mengingatinya iaitu dengan nilai min=2.00 (SM7) dan nilai min yang paling rendah ialah min=1.89 (SM4) bagi strategi menggunakan kad imbasan untuk mengingati perkataan baharu. Ini mencerminkan pelajar China jarang menggunakan strategi menggunakan kad imbasan untuk mengingati perkataan baharu. Keseluruhan dapatan kajian menunjukkan bahawa pelajar China tidak kerap menggunakan strategi memori.

JADUAL 2. Tahap Min Penggunaan Strategi Memori Pelajar China (N=80)

Item	Strategi Memori (SM)	Min	S.P	Tahap
SM1	Saya menghubungkan pengetahuan dan maklumat yang telah saya ketahui dengan sesuatu yang baharu saya pelajari dalam bahasa Melayu	3.30	0.80	S
SM 2	Saya mengingati perkataan baharu dengan membuat gambaran minda tentang situasi di mana perkataan itu sepatutnya digunakan.	3.14	0.99	S
SM 3	Saya menghubungkan bunyi perkataan baharu dengan imej atau gambar bagi perkataan tersebut supaya memudahkan saya mengingatinya.	2.99	0.99	S
SM 4	Saya menggunakan kad imbasan untuk mengingati perkataan baharu	1.89	0.87	R
SM 5	Saya mengulang kaji pelajaran bahasa Melayu.	3.73	0.67	T
SM 6	Saya berlatih membuat ayat dengan perkataan yang baharu saya pelajari supaya saya senang mengingatinya.	3.00	0.94	S
SM 7	Saya melakonkan perkataan yang baharu saya pelajari dalam bentuk perbuatan untuk memudahkan saya mengingatinya	2.00	0.83	R
SM 8	Saya mengingati perkataan atau frasa baharu dengan mengingati lokasinya pada halaman buku atau di mana kali pertama saya melihat atau mendengarnya.	3.16	0.92	S
Keseluruhan Nilai Min		2.90		S

Strategi kognitif

Jadual 3 membincangkan SPBM pelajar China ketika menggunakan strategi kognitif. Berdasarkan dapatan kajian, didapati bahawa pelajar China lebih banyak

menggunakan strategi mencari kaedah pembentukan perkataan atau ayat dalam bahasa Melayu yang menunjukkan tahap nilai min tertinggi iaitu min=3.60 (SK9). Nilai min kedua tertinggi adalah min=3.45 (SK4) iaitu menulis perkataan Melayu yang baharu berulang kali dan strategi yang ketiga tertinggi ialah membuat ringkasan maklumat-maklumat bahasa Melayu yang baharu dibaca, iaitu min=3.30 (SK11). Strategi pembelajaran bahasa Melayu yang digunakan oleh pelajar China dengan nilai min yang sederhana adalah pada item SK3, SK6 dan SK10. Seterusnya, strategi yang paling jarang digunakan oleh pelajar China dalam mempelajari bahasa Melayu pada item SK1, SK2, SK5, SK7 dan SK8. Manakala nilai min yang paling kurang digunakan semasa pelajar China belajar bahasa Melayu ialah menonton program atau filem berbahasa Melayu di TV untuk mempertingkatkan kemahiran mendengar dan bertutur dengan nilai min=2.34 (SK12). Keseluruhan hasil dapatan kajian merujuk bahawa pelajar China lebih suka menggunakan strategi mencari kaedah pembentukan perkataan atau ayat dalam bahasa Melayu. Tahap keseluruhan strategi kognitif menunjukkan pelajar China tidak kerap menggunakan strategi kognitif (seperti yang ditunjukkan dalam jadual di bawah).

JADUAL 3. Tahap Min Penggunaan Strategi Kognitif Pelajar China (N=80)

Item	Strategi Kognitif (SK)	Min	S.P	Tahap
SK1	Saya meniru cara pertuturan orang Melayu.	2.98	1.01	S
SK2	Saya berusaha untuk memulakan perbualan dalam bahasa Melayu.	2.95	0.86	S
SK3	Saya menyebut perkataan Melayu yang baharu berulang kali.	3.25	0.96	S
SK4	Saya menulis perkataan Melayu yang baharu berulang kali.	3.45	0.99	S
SK5	Saya menulis nota dan mesej dalam bahasa Melayu.	2.84	0.91	S
SK6	Saya terlebih dahulu membaca petikan teks Melayu secara sepintas lalu untuk mendapat idea umum sebelum mengulang untuk membacanya secara terperinci.	3.20	0.92	S
SK7	Saya mencari perkataan bahasa Mandarin yang menyamai perkataan baharu dalam bahasa Melayu.	2.95	1.05	S
SK8	Saya mencari makna perkataan Melayu dengan membahagikannya kepada beberapa bahagian yang saya fahami.	2.93	1.02	S
SK9	Saya mencari kaedah pembentukan perkataan atau ayat dalam bahasa Melayu.	3.60	0.96	T
SK10	Saya memahami apa yang saya baca tanpa menterjemahkannya perkataan demi perkataan ke dalam bahasa Melayu.	3.15	0.98	S
SK11	Saya membuat ringkasan maklumat-maklumat bahasa Melayu yang baharu saya baca.	3.30	1.05	S
SK12	Saya menonton program atau filem berbahasa Melayu di TV untuk mempertingkat kemahiran mendengar dan bertutur.	2.34	0.79	S
Keseluruhan Nilai Min		3.08		S

Strategi tampungan

Jadual 4 membincangkan SPBM yang digunakan oleh pelajar China bagi strategi tampungan. Berdasarkan jadual 4 didapati bahawa pelajar China lebih banyak menggunakan strategi menggunakan perkataan lain sekiranya saya tidak tahu perkataan yang tepat dalam bahasa Melayu dan nilai min=3.74 (ST6) pada tahap yang sangat tinggi. Nilai min kedua tertinggi adalah min=3.73 (ST5) iaitu sekiranya saya tidak dapat memikirkan perkataan Melayu yang tepat, saya akan menggunakan perkataan atau frasa yang membawa makna yang sama dengannya. Strategi meneka makna perkataan yang saya tidak fahami berdasarkan konteks ayat atau situasi perbualan adalah ketiga tertinggi dengan nilai min=3.65 (ST1).

Strategi yang paling jarang digunakan oleh pelajar China dalam mempelajari bahasa Melayu ialah menggunakan isyarat atau gerak badan apabila saya gagal mencari perkataan yang tepat ketika berbual iaitu min=2.87 (ST4). SPBM seterusnya yang menunjukkan nilai min kedua terendah ialah min=2.39 (ST3) iaitu membaca teks bahasa Melayu tanpa mencari makna bagi setiap perkataan yang saya tidak tahu, kerana saya cuba meneka maknanya berdasarkan konteks, manakala tahap nilai min yang paling rendah ialah mengagak apa yang bakal dinyatakan dalam sesuatu perbualan atau pembacaan berdasarkan ayat atau perkataan yang telah disebut sebelumnya dengan nilai min=2.27 (ST2). Keseluruhan hasil dapatan kajian menunjukkan bahawa pelajar China paling kerap menggunakan strategi menggunakan perkataan lain sekiranya saya tidak tahu perkataan yang tepat dalam bahasa Melayu.

JADUAL 4. Tahap Min Penggunaan Strategi Tampungan Pelajar China (N=80)

Item	Strategi Tampungan (ST)	Min	S.P	Tahap
ST1	Saya meneka makna perkataan yang saya tidak fahami berdasarkan konteks ayat atau situasi perbualan.	3.65	0.87	T
ST2	Saya mengagak apa yang bakal dinyatakan dalam sesuatu perbualan atau pembacaan berdasarkan ayat atau perkataan yang telah disebut sebelumnya.	2.34	0.93	R
ST3	Saya membaca teks bahasa Melayu tanpa mencari makna bagi setiap perkataan yang saya tidak tahu, kerana saya cuba meneka maknanya berdasarkan konteks.	2.39	0.97	R
ST4	Saya menggunakan isyarat atau gerak badan apabila saya gagal mencari perkataan yang tepat ketika berbual.	3.00	1.13	S
ST5	Sekiranya saya tidak dapat memikirkan perkataan Melayu yang tepat, saya akan menggunakan perkataan atau frasa yang membawa makna yang sama dengannya.	3.73	0.87	T
ST6	Saya menggunakan perkataan lain sekiranya saya tidak tahu perkataan yang tepat dalam bahasa Melayu.	3.74	0.71	T
Keseluruhan Nilai Min		3.14		S

Strategi metakognitif

Jadual 5 membincangkan SPBM yang digunakan oleh pelajar China bagi strategi metakognitif. Berdasarkan jadual didapati bahawa pelajar China lebih banyak memberikan perhatian kepada strategi memberi tumpuan sepenuhnya apabila seseorang bertutur dalam bahasa Melayu, menunjukkan tahap nilai min tertinggi iaitu min=3.70 (SMK2). Nilai min kedua tertinggi adalah min=3.60 (SMK3) iaitu mengenal pasti kesalahan bahasa saya dan menggunakan maklumat tersebut untuk meningkatkan kemahiran bahasa dan strategi yang ketiga tertinggi ialah menilai kemajuan saya dalam pembelajaran bahasa Melayu, iaitu min=3.39 (SMK8). Strategi pembelajaran bahasa Melayu yang digunakan oleh pelajar China dengan nilai min yang sederhana adalah mempunyai matlamat yang jelas bagi mempertingkatkan kemahiran berbahasa Melayu saya pada item SMK4, min=3.13.

Tiga strategi yang paling jarang digunakan oleh pelajar China dalam mempelajari bahasa Melayu pada item ialah SMK1, SMK5 dan SMK6. Manakala SPBM yang menunjukkan tahap nilai min terendah ialah min=2.73 (SMK7) iaitu berusaha mencari peluang untuk membaca teks Melayu. Keseluruhan hasil dapatan kajian menunjukkan bahawa strategi memberi tumpuan sepenuhnya apabila seseorang bertutur dalam bahasa Melayu adalah strategi yang paling kerap digunakan oleh pelajar China semasa mempelajari bahasa Melayu sebagai bahasa asing.

JADUAL 5. Tahap Min Penggunaan Strategi Metakognitif Pelajar China (N=80)

Item	Strategi Metakognitif (SMK)	Min	S.P	Tahap
SMK1	Saya mencari sebanyak mungkin peluang untuk menggunakan bahasa Melayu.	2.93	0.95	S
SMK2	Saya memberi tumpuan sepenuhnya apabila seseorang bertutur dalam bahasa Melayu.	3.70	0.82	T
SMK3	Saya mengenal pasti kesalahan bahasa saya dan menggunakan maklumat tersebut untuk meningkatkan kemahiran bahasa.	3.60	0.81	T
SMK4	Saya mempunyai matlamat yang jelas bagi mempertingkatkan kemahiran berbahasa Melayu saya.	3.13	0.82	S
SMK5	Saya merancang jadual supaya saya mempunyai masa yang cukup untuk mempelajari bahasa Melayu.	2.94	0.95	S
SMK6	Saya mencari orang yang boleh bertutur dalam bahasa Melayu dengan saya.	2.80	0.97	S
SMK7	Saya berusaha mencari peluang untuk membaca teks Melayu.	2.73	0.91	S
SMK8	Saya menilai kemajuan saya dalam pembelajaran bahasa Melayu.	3.39	0.75	R
Keseluruhan Nilai Min		3.15		S

Strategi afektif

Jadual 6 membincangkan kekerapan penggunaan SPBM pelajar China bagi strategi afektif. Mengikut jadual didapati bahawa tahap nilai min bagi strategi yang paling tinggi ialah menenangkan diri apabila saya berasa takut atau gugup ketika mempelajari atau menggunakan bahasa Melayu iaitu min=3.24 (SA1) dan diikuti dengan nilai min=3.23 (SA6) iaitu bercakap tentang perasaan terhadap pembelajaran bahasa Melayu kepada seseorang yang dipercayai. Seterusnya, nilai min ketiga tertinggi adalah min=3.15 (SA2) iaitu memberanikan diri bertutur dalam bahasa Melayu meskipun ketika berasa takut melakukan kesilapan. Nilai min bagi SPBM yang jarang digunakan ialah memberi ganjaran atau hadiah kepada diri sendiri apabila mencapai sesuatu yang membanggakan dalam pembelajaran bahasa Melayu, iaitu min= 2.96 (SA3).

Sebaliknya, nilai min bagi strategi yang paling rendah ialah min=2.10 (SA5), iaitu meluahkan perasaan tentang pembelajaran bahasa Melayu di dalam diari. Keseluruhan hasil dapatan kajian menunjukkan bahawa pelajar China lebih suka menggunakan strategi menenangkan diri apabila saya berasa takut atau gugup ketika mempelajari atau menggunakan bahasa Melayu.

JADUAL 6 . Tahap Min Penggunaan Strategi Afektif Pelajar China (N=80)

Item	Strategi Afektif (SA)	Min	S.P	Tahap
SA1	Saya menenangkan diri apabila saya berasa takut atau gugup ketika mempelajari atau menggunakan bahasa Melayu.	3.24	0.97	S
SA2	Saya memberanikan diri saya bertutur dalam bahasa Melayu meskipun ketika saya berasa takut melakukan kesilapan.	3.15	0.96	S
SA3	Saya memberi ganjaran atau hadiah kepada diri sendiri apabila saya mencapai sesuatu yang membanggakan dalam pembelajaran bahasa Melayu.	2.96	0.92	S
SA4	Saya menyedari sekira saya berasa takut atau gugup ketika mempelajari atau menggunakan bahasa Melayu.	3.10	1.20	S
SA5	Saya meluahkan perasaan tentang pembelajaran bahasa Melayu di dalam diari.	2.10	0.81	R
SA6	Saya bercakap tentang perasaan saya terhadap pembelajaran bahasa Melayu kepada seseorang yang saya percayai.	3.23	1.04	S
Keseluruhan Nilai Min		2.96		S

Strategi sosial

Jadual 7 membincangkan SPBM yang digunakan oleh pelajar China dalam menguasai bahasa Melayu dari segi strategi sosial. Menurut jadual didapati strategi meminta si penutur bahasa Melayu mengulang semula apa yang telah diperkatakan sekira saya tidak memahami sesuatu dengan tahap nilai min yang tertinggi iaitu min=3.86 (SS8). Menunjukkan pelajar China lebih kerap menggunakan strategi tersebut.

Manakala strategi yang paling rendah adalah strategi meminta penutur bahasa

Melayu atau guru bahasa Melayu untuk membetulkan saya apabila bercakap, sebanyak min=2.63 (SS2). Keseluruhan dapatan ini menggambarkan tahap penggunaan strategi social bagi pelajar China pada tahap sederhana iaitu mereka tidak berapa kerap menggunakan strategi sosial.

JADUAL 7. Tahap Min Penggunaan Strategi Sosial Pelajar China (N=80)

Item	Strategi Sosial (SS)	Min	S.P	Tahap
SS1	Saya bertanya soalan dalam bahasa Melayu.	2.75	0.82	S
SS2	Saya meminta penutur bahasa Melayu atau guru bahasa Melayu untuk membetulkan saya apabila bercakap.	2.63	1.10	S
SS3	Saya berlatih bahasa Melayu dengan para pelajar lain.	2.81	0.89	S
SS4	Saya mengulang kaji bahasa Melayu dengan para pelajar lain.	2.74	0.85	S
SS5	Saya berkongsi maklumat bahasa Melayu dengan para pelajar lain.	2.73	0.91	S
SS6	Saya meminta pertolongan daripada penutur Melayu atau guru bahasa Melayu.	2.80	1.11	S
SS7	Saya meminta si penutur bahasa Melayu memperlahan apa yang telah diperkatakan sekira saya tidak memahami sesuatu.	3.78	0.81	T
SS8	Saya meminta si penutur bahasa Melayu mengulang semula apa yang telah diperkatakan sekira saya tidak memahami sesuatu.	3.86	0.88	T
SS9	Saya meminta si penutur bahasa Melayu menjelaskan semula apa yang telah diperkatakan sekira saya tidak memahami sesuatu.	3.85	0.92	T
Keseluruhan Nilai Min		3.10		S

PERBINCANGAN

Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti tahap penggunaan strategi pembelajaran bahasa Melayu (SPBM) yang digunakan oleh pelajar China. Rajah 1 menunjukkan bahawa secara keseluruhan tahap nilai min yang tertinggi ialah strategi metakognitif iaitu min=3.15, diikuti strategi tampungan min=3.14, strategi sosial min=3.10, strategi kognitif min=3.08, strategi afektif min=2.96 dan strategi memori min=2.90. Manakala keseluruhan nilai min ialah sebanyak min=3.06. Hal ini menunjukkan bahawa secara keseluruhannya pelajar China lebih kerap menggunakan strategi metakognitif. Dapatan kajian bersamaan dengan hasil penyelidikan Roshidah Hassan (2017), juga menunjukkan majoriti pelajar menggunakan strategi dalam pembelajaran mereka. Menurut Maziyah (2018), strategi metakognitif amat sesuai digunakan dalam pengajaran dan pembelajaran, sebab strategi ini membolehkan pelajar memberikan tumpuan sepenuhnya kepada aktiviti pembelajaran. Hal ini disebabkan semua pelajar bahasa Melayu di China adalah pada peringkat sarjana muda, pelajar lebih berautonomi dan mempunyai tujuan yang lebih jelas dalam pembelajaran mereka. Hal ini juga menunjukkan bahawa mahasiswa China menggunakan strategi metakognitif secara merata, sehingga dapat dikatakan bahawa sebelum belajar pelajaran baru, mereka merancang proses belajar terlebih dahulu membolehkan mereka lebih memahami pengetahuan yang mereka dapat. Dengan cara ini memungkinkan

pembelajar untuk melakukan evaluasi diri sendiri bagi pembelajarannya.

Selain itu, strategi tampungan merupakan kedua kerap digunakan bagi pelajar China. Dapatan kajian ini menyamai dengan kajian (Kamarul et al., 2000) yang mendapati pelajar lebih cenderung menggunakan strategi tampungan semasa pembelajaran terutamanya apabila mengalami masalah dalam pembelajarn dan perbualan. Ini menunjukkan bahawa pelajar lebih gemar meneka dengan bijak makna sesuatu perkataan asing, dan berusaha mengatasi batasan dalam pembelajaran bahasa Melayu, walaupun terdapat jurang dalam pengetahuan bahasa mereka. Dalam kata lain, pelajar dapat mengatasi batasan dalam pertuturan dan penulisan dengan strategi ini malah lebih memahami pembelajaran mereka. Jadi pengajar boleh meluaskan strategi ini semasa pengajaran seterusnya dan melakukan latihan yang sesuai untuk menggunakan strategi pembelajaran bahasa Melayu dengan berkesan.

Tahap strategi sosial adalah pada tahap yang sederhana yang menyamai dengan dapatan Fazeli 2012 dan Mokhtari 2007. Walaupun mereka tidak berpeluang untuk bekerjasama dengan orang yang bertutur bahasa Melayu, mereka sering menggunakan strategi ini berkomunikasi dan bergaul dengan orang lain yang lebih berpengetahuan, seperti kawan dan guru dalam kelas. Dengan kerja sama dengan pembelajar lain dapat mencapai tujuan belajar mereka.

Strategi kognitif dan strategi metakognitif adalah dua strategi asas yang digunakan oleh pembaca (Yau, 2009). Oleh yang demikian, strategi kognitif juga adalah penting dalam pembelajaran bahasa kerana ia membantu mempermudah pembelajaran bahasa kedua dengan kaedah terjemahan bahasa pertama (Goyi et al., 2020) manakala penggunaan strategi metakognitif untuk mengawal proses pembelajaran. Penggunaan kedua-dua strategi ini membolehkan pelajar lebih berkesan dalam pembelajaran bahasa (O'Malley & Chamot, 1990).

Strategi afektif dan strategi memori didapati adalah strategi yang paling kurang digunakan oleh pelajar China. Ini menunjukkan pelajar mempunyai keyakinan diri yang tinggi dan berjaya mengatasi keresahan mereka dalam pembelajaran. Dapatan ini boleh ditafsirkan bahawa pelajar yang tidak kerap menggunakan strategi afektif ini berpuas hati dengan pencapaian mereka kerana pelajar yang tidak mempunyai keyakinan bagi pelajaran telah menarik diri dari pembelajaran sebelum kajian ini dijalankan (Roshidah, 2017).

Strategi memori didapati yang paling rendah, hasil ini adalah konsisten dengan dapatan Kamarul Shukri (2009). Sebab ini mungkin boleh dikaitkan dengan faktor para pelajar kurang menggunakan kamus kerana penggunaan kamus sangat berkait rapat dengan penghafalan perkataan atau frasa. Walaupun penggunaan strategi ini tidak banyak, tetapi strategi memainkan peranan yang prnting bagi penguasaan kosa kata, penghafalan dan pengingatan perkataan baharu. Demikian juga, guru perlu mengajar strategi memori secara efektif.

Senario tersebut memberi kesan yang besar kepada penggunaan SPBM dalam pembelajaran bahasa Melayu mereka. Oleh kerana penggunaan strategi mempunyai kesan yang ketara dalam mempengaruhi tahap pencapaian pelajar dalam pembelajaran bahasa(Ling & Tong, 2018), guru memainkan peranan signifikan dalam pengajaran Bahasa Melayu sebagai bahasa asing bagi mengajar penggunaan strategi bahkan

meningkatkan pencapaian bahasa Melayu untuk pelajar China. Guru boleh mempelbagaikan kaedah, teknik, pendekatan dan aktiviti yang dijalankan dalam proses pengajaran dan pembelajaran bagi meningkatkan tahap penguasaan bahasa Melayu pelajar. Institusi pendidikan boleh menawarkan kursus tertentu untuk menjalankan aktiviti dengan pelajar orang Melayu untuk mewujudkan suasana bahasa yang lebih baik untuk pelajar bahasa Melayu di China.

KESIMPULAN

Berdasarkan dapatan kajian, didapati bahawa pelajar China lebih kerap menggunakan strategi metakognitif berbanding strategi lain semasa mempelajari Bahasa Melayu di China. Kajian ini menunjukkan pelajar China mempelajari Bahasa Melayu dengan berautonomi dan mempunyai tujuan yang tertentu untuk mengawal proses pemerolehan maklumat melalui perancangan, penyusunan dan penilaian pembelajaran mereka. Namun dapatan yang diperoleh ini dapat memberi beberapa gambaran dan saranan yang boleh digunakan sebagai panduan tentang SPBM yang sesuai bagi pelajar China yang mempelajari Bahasa Melayu sebagai bahasa asing. Oleh itu, kajian ini diharapkan dapat dijadikan panduan dan rujukan bagi pihak pendidikan bagi menyelesaikan masalah yang timbul dalam pembelajaran dan pengajaran bahasa Melayu di universiti China.

RUJUKAN

- Abu Talib, A. (1998). Gaya dan strategi pemelajaran bahasa Melayu di kalangan pelajar Tingkatan 4 daerah Johor Bahru. In *Projek Sarjana Pendidikan. Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi*.
- Alrabai, F. (2016). Factors underlying low achievement of Saudi EFL learners. *International Journal of English Linguistics*, 6(3), 21. <https://doi.org/10.5539/ijel.v6n3p21>
- Bernama. (2014). *Bahasa Melayu kini diangkat bahasa kelima terbesar di dunia*. Bernama. <http://www.astroawani.com/berita-malaysia/bahasa-melayu-kini-diangkat-bahasa-kelima-terbesar-di-dunia-najib-36847>
- Fazeli, S. (2012). The use and ranking of different English language learning strategies by English major Iranian female university level learners. *Online Submission*, 12(3), 153–169.
- Fong Peng, C. (2016). Masalah pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan murid Cina sekolah rendah. *Malay Language Education Journal – MyLEL*, 6(2), 2180–4842. <http://journalarticle.ukm.my/10190/1/113-222-1-SM.pdf>
- Goyi, N., Kamaruddin, R., Abdul Halim, H., & Nizam Sha'ri, S. (2020). Strategi pemahaman bacaan dalam teks bahasa Melayu sebagai Bahasa kedua dalam kalangan murid suku kaum Rungus di Sabah. *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH)*, 5(12), 62–75. <https://doi.org/10.47405/mjssh.v5i12.579>

- Hassan, H., Mardian, S. O., & Puteri Roslina, A. W. (2018). Kecelaruhan morfologi dalam penulisan bahasa Melayu oleh penutur asing. *Jurnal Linguistik*, 22(2), 020–036.
- Kamarul Shukri, T. M. (2009). *Penggunaan strategi pembelajaran bahasa Arab dalam kalangan pelajar sekolah menengah agama*. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- KamarulShukriMatTeh, Yusoff, N. M. R. N., Embi, M. A., & Mahamod, Z. (2000). Hubungan Penggunaan Strategi Pembelajaran Bahasa dengan Tahap Penguasaan Bahasa Arab. *Journal of Islamic and Arabic Education*, 1(1), 41–56.
- Ling, C. G., & Tong, T. J. (2018). Pola penggunaan strategi pembelajaran bahasa dan hubungannya dengan pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Mandarin. *ESTEEM Journal of Social Sciences and Humanities Vol.*, 2(November), 1–13.
- Maziyah, M. mad. (2018). *Mereka bentuk strategi metakognitif berasaskan kemahiran berfikir aras tinggi untuk pengajaran dan pembelajaran bacaan bahasa Melayu Maziyah* (Issue 9). Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Mohd.Majid.Konting. (1998). *Kaedah penyelidikan pendidikan*.
- Mohd Nazali, A. B. (1999). Strategi pembelajaran bahasa Melayu di kalangan pelajar Tingkatan 4: Satu tinjauan. In *Latihan Ilmiah.Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi*.
- Mokhtari, A. (2007). *Language learning strategies and beliefs about language learning: A study of university students of Persian in the United States* [Dissertation of Doctor of Philosophy. The University of Texas at Austin]. <http://pqdd.sinica.edu.tw/twdaoapp/servlet/advanced?query=3277575>
- O'Malley, J. M., & Chamot, A. . (1990). *Learning strategies in second language acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Oxford Rebecca L. (1990). *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. New York: Newbury Hoese/Harper and Row.
- Peng, C. F. (2018). Sikap bahasa Melayu dalam kalangan siswa/i China. *Jurnal Kurikulum & Pengajaran Asia Pasifik*, 6(4), 1–11.
- Roshidah, H. (2017). Gaya dan Strategi Pembelajaran Bahasa Melayu dalam Kalangan Pelajar Perancis. *GEMA Online® Journal of Language Studies*, 17(1), 125–146.
- Sariyan, A. (2020). Ancient friends. *China Report Asean*, 5(1).
- Sekaran, U. (2003). *Research methods for business: A skill-building approach*.
- Supian, M. N. (2003). *Strategi pemerolehan ayat satu dasar*. Tesis Doktor Falsafah. Universiti Putra Malaysia, Serdang.
- Yau, J. –. C. (2009). Reading characteristics of Chinese-English adolescents: knowledge and application of strategic reading. *Metacognition and Learning*, 4(3), 217–235.
- Yinli, Y. (2011). *Minority language majors in GXUN ranking the top in China*. <http://www.gxun.edu.cn/info/1358/27354.htm>
- Zamri, M., & Amin Embi, M. (2005). Strategi pembelajaran bahasa melayu mengikut jantina di luar kelas. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 30, 51–73.
- Zamri, M., Yusoff, N. M. R. N., Embi, M. A., Badusah, J., & Subramaniam, S. A.

- (2014). Strategi pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan pelajar warganegara asing berdasarkan kemahiran bahasa dan gred. *Jurnal Personalita Pelajar*, 17, 75–81.
- Zamri Mahamod, Kamiliah Ayu Ab. Ghani, & Wan Muna Ruzanna Wan Mohammad. (2016). Penggunaan strategi pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan murid Cina berdasarkan sikap dan kemahiran bahasa. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu – JPBM*, 6(1), 38–51.
- Zhen, Z. Y. (2009). *Perkembangan bahasa Melayu di China dan impak kesarjanaan China dalam pengajian Melayu*. Tesis Sarjana Pengajian Melayu, Beijing Foreign Studies University.

Penulis

Li Yan merupakan Guru Bahasa Melayu di Fakulti Bahasa Asia Timur di Kolej Pengajian bahasa Asing Hainan (HCFS) di China. Kepakaran beliau ialah dalam bidang Pengajaran Pembelajaran Bahasa Melayu Asas.

Kamarulzaman bin Abdul Ghani ialah Profesor Madya di Fakulti Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan, Universiti Malaysia Kelantan. Beliau berkepakaran dalam bidang Pendidikan Bahasa Arab dan Linguistik Arab.

Nordiana Binti ab Jabar merupakan pensyarah Kanan di Fakulti Teknologi Kreatif dan Warisan. Kepakaran beliau ialah dalam bidang Kesusasteraan Melayu.